

[Undervisningsministeren.]

Det er såmænd ikke så vidt et skridt. Det betyder jo i virkeligheden bare, at et bysamfund *også* — om det ønskes — kan vælge den såkaldte landsbyordnede skole med en passende differentiering efter behov.

Det ville næppe medføre nogen revolution. Scenen ville flyttes fra den store landsscene med dens komplicerede forhold til den lokale scene med dens mere overskuelige forhold, og det ville så vise sig i hverdagens virkelighed, om man nåede det mest formålstjenlige — naturligvis inden for visse fælles skolerammer.

Det gjaldt nu om at finde frem til disse fælles skolerammer, og det viste sig da, at der havde nedfældet sig visse fælles synspunkter, nemlig følgende:

For det første, at engelsk må indføres som fag i 6. skoleår. Det må være et tilbud, der står åbent for alle, men de, der ikke kan følge med eller ikke mener at kunne følge med eller ikke har ønske om det, må til gengæld undervises i andet stof. Man kommer således uvægerligt ind på tanken om en begyndende differentiering i overensstemmelse med det, som lærerorganisationerne i deres forslag af 1952 kaldte „valgfrie grupper“.

For det andet, at de elever, der senere skal kunne fortsætte i realafdeling eller gymnasium, i det 7. skoleår yderligere må have undervisning i tysk, fysik og matematik. Her begynder med andre ord en dyberegående differentiering.

For det tredje er der spørgsmålet om det 8. skoleår. Her er der principielle divergenser. Socialdemokratiet anser det — på lige linje med lærerorganisationerne — for nødvendigt at forhøje undervisningspligten med et 8. skoleår og således slutte op i den almindelige vesteuropæiske og nordiske udvikling. Jeg skal ikke her komme ind på de enkelte motiver til dette synspunkt, men blot eksempelvis nævne, at læretiden normalt ikke mere påbegyndes efter 14 års konfirmationstiden, men først når barnet er 15-16 år.

Venstre og det radikale venstre måtte heroverfor — det blev tilkendegivet i folketingsudvalget — afvise et tvungent 8. skoleår, men var til gengæld villige til at

give et frivilligt 8. skoleår de bedst mulige betingelser. For alle ansvarlige parter stod det klart, at et obligatorisk 8. skoleår ikke kunne indføres under de nuværende forhold med lærer- og lokalemangel, og i mit oprindelige forslag var det derfor med lærerorganisationernes tilslutning foreslået, at det først skulle indføres 10 år efter forslaget vedtagelse. Vedtoges forslaget med gyldighed fra 1. april 1957, var det 8. skoleår tænkt at træde i kraft i 1967, altså hen imod 1970. I det forberedende tiår skulle der fortsat være 7 års undervisningspligt.

Jeg har anset det for forsvarligt i det konkrete tilfælde at opgive en løfteparagraf sigtende mod det obligatoriske 8. skoleår og til gengæld at indføre bestemmelser til fremme af et frivilligt år, positive bestemmelser, der ikke fandtes i midterlinjeforlaget. Disse positive bestemmelser findes i § 3, § 10 og § 46 i forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen. Efter de i § 3 foreslåede regler vil det blive en pligt for de kommuner, der ikke selv driver undervisning for det 8. skoleår, at afholde udgifterne ved børnenes vederlagsfri undervisning andet steds i det 8. skoleår, f. eks. i en anden kommunes skole eller på en efterskole eller ungdomsskole. I § 10 foreslås der som § 13, stk. 3, i folkeskoleloven indføjet en bestemmelse om, at vedkommende fagministre efter forhandling med undervisningsministeren udfærdiger nærmere regler om, hvilke lempelser elever, der har gennemgået det 8. skoleår i den foreslåede hovedskole, skal kunne opnå ved efterfølgende undervisning i tilknytning til faglig uddannelse. I lovforslagets § 46 foreslås der i folkeskolelovens § 63 indføjet en bemyndigelse for undervisningsministeren til i tilfælde, hvor undervisningen i det 8. skoleår gennemføres ved centralisering, at forhøje de normale forrentnings- og afbetalings-tilskud til et klasseværelse med inventar til indtil det dobbelte.

For det fjerde er der spørgsmålet om realskolen. Her er der enighed om, at realskolen ved kommunale skoler skal være en del af folkeskolen. Realeksamen skal kunne tages såvel på landet som i byerne ved udgangen af det 10. skoleår.

Med disse synspunkter som udgangspunkt kunne der, når alle hensyn tages i betragtning, trækkes to klare linjer gennem